

De sollicitudine

in hoc casu ipsi tanq̄ tales iudicialr eno-
cari.

Opusculū eiusdeꝝ
de sollicitudine ecclesiasticorū. ad fr̄es cele-
stinos/continēs. lxxviii. particulas.

Queritur respōsio super dubijs
sequentibꝫ vnde crebro solici-
tudines consciētiaz in ecclia-
sticis ⁊ religiosis oriunt̄.

Primū dubiū Si liceat ecclesiasticis
maxime religiosis/dū conferūtur eis tpa-
lia/se ⁊ successores suos obligare ad certa
⁊ determinata suffragia in missis v̄l alijs
officijs ecclesiasticis. sicut habet vsus cō-
munis? Solutio p̄ticula. xxiij. que p̄sup-
ponit alibi tractata de symonia.

Secundū dubiū Si liceat omitte-
re tales obligatōnes sine reatu pcti mor-
talis. presertim quando vidētur grauior-
es q̄ oportet ex euentu vel aliunde? So-
lutio p̄ticula. xxiij. et a. xxiij. vsqꝫ. xxxij.

Tertiū dubiū Si melius eēt q̄ con-
ferētes tpaalia starēt in sola generalitate p̄
suffragijs h̄ndis. ⁊ si ad hoc ⁊ quō monē-
di sunt? Solutio p̄ticula. xxvij. et. xxvij.

Quartū dubiū Si in casu secūdi
dubij necessaria sit ⁊ secura dispensatō su-
prioris prelati vel pape vel ordinarij? So-
lutio p̄ticula. xxvij. vsqꝫ. xxxij.

Quintū dubiū Si liceat ecclesiasti-
cis bene ⁊ sufficienter fundatis recipe no-
uas obligatōnes cum augmento seruitij
Solutio p̄ticula. xxxij.

Sextū dubiū Si liceat sine augm̄-
to seruitij/ita q̄ non plures dicātur mis-
se vel obitus. ⁊c. q̄uis hoc intendāt tem-
paliū collatores? Solutio p̄ticula. xliij.

Septimū dubiū Si liceat admitte-
re super fratres iam fundatos/ alios qui
habeāt speciales cellas ⁊ obligatōnes ad
suos iustitiores alias q̄ reliqꝫ fratres? So-
lutio cum. viij. ix. x. et. xij. dubijs p̄ticula.
xxxij. xxxv. xxxvi.

Octauū dubiū Si liceat se obliga-
re q̄ omnis fructus spiritualis in missis/
⁊ alijs que obligatus dicet/cedat in vtili-
tatem tempalia conferētis?

Nonū dubiū Sicutū p̄sunt suffra-
gia dū sūt pro pluribꝫ quātū si fierent p̄
vno vel paucis. ⁊ presertim illi qui facit?

Decimū dubiū Si debēs vñā mis-
saz possit alios adiungere sine defraudatōe

illi? qui missam pecijt aut instituit?

Undecimū dubiū Si necesse sit sp̄
pro specialibus fundatoribꝫ oratōnes fa-
cere speciales. maxime dum hoc institue-
rint licet non specificando modū ⁊ quis
modus tenebit? Solutio p̄ticula. xxxij.
cum quinqꝫ sequentibus.

Duodecimū dubiū Si liceat pro
loco solenniōri in sepulturis vel pro alijs
pompijs exequiarū/pacisci verbo vel intē-
tione/de maiori tempaliū collatōe?

Tredecimū dubiū Si discrete faci-
unt obligantes se ad suffragia p̄ alijs/ q̄
inde min⁹ valent vt videt̄ p̄ seip̄s. ⁊ nō est
p̄p̄atio t̄p̄alis ⁊ modi ad sp̄uale. Solutio
hui⁹ ⁊. xxiij. p̄ticula. xlv. cū tribꝫ sequentibus

Decimū quartū dubiū Si caute fa-
ciunt religiosi/ qui leuiter admittūt ad p̄-
ticipatōez omniū b̄nficioꝝ per illos qui
benefaciūt eis vel qui petunt?

Decimū quintū dubiū Si obligat⁹
ad orōes vocales/ sit absolutus ab obliga-
tōe/dū eas dicit sine attentōe vel deuorō-
ne vel affectōe aut sollicitudine? nā attentio
est quedā sollicitudo. Solutio istius ⁊ se-
quentis p̄ticula. lv. vsqꝫ ad finem.

Decimū sextū dubiū Si sufficit ge-
neralis intentio qua vult ecclesiastic⁹ vel
religiosus orare speciali⁹ pro benefactori
b⁹ q̄ pro alijs. super qua specialitate q̄nti-
ficanda se refert ad deum/ qui pōderator
est meritorum?

Prima particula

Nolite solliciti esse. **Matth. vi.**
Luc. xij. Iubet hoc sup̄m⁹
abbas noster **Ihs x̄ps** i cu-
ius sp̄u salubrit̄ instituti cla-
mamus **Abba pater.** **Conso-**
nat ap̄ls eius magn⁹ prior in religioe xp̄i
ana dicēs **Corinthijs** in p̄sona oīm **Do-**
loynos sine sollicitudine esse. **Sz** mor sub
intulit vtilē ⁊ necessariā de sollicitudine di-
stinctōem. ne vel sibi ip̄i vel alijs cōsortibꝫ
suis/cōtrari⁹ videret̄. quorū sermo frequē-
ter ad sollicitudinē ⁊ tra desidē inertia/ et
hortat̄. **Ait enī** Qui sine vxore est/ sollicit⁹
est que dñi sunt. quō placeat deo. qui aut̄
cum vxore est/ sollicitus est que mūdi sunt

Secūda parti.

Ecce habem⁹ sollicitudinē ⁊ sollici-
tudinem. **Una** est dei/ altera mūdi. **Una**

spiritualis altera temporalis. Utraq; siqui-
dem bona. Alioquin culpata fuisset vxo/
ratoꝝ cum sua sollicitudine conditio. pri-
ma tamen melior atq; diuioꝝ/adeo vtrva/
caro dici possit. et dicat tam hic q̄ ab apo-
stolo. i. Cor. vii. Uolo vos in q̄ sine so-
licitudine esse. Et alibi ad phil. iiii. Nihil
soliciti sitis. Et p̄ psal. dñs Vacate in q̄ z
videre quonia ego sum deus.

Tertia particula.
Hic ista sollicitudo vacas. vaca-
tio sollicita. q̄lem habere licet decz
et expedit/ illos precipue qui celibes esse
sine tribulanti iugo vxorū nedū elegerūt
sed vouerunt. quales vos elegit z assum-
psit abbas noster xps (o patres et fratres
celestini) quos ad p̄ns alloq̄tur sollicitu-
do dilectionis mee quā suis impulit que-
stiumcularū stimulis/zelus vester religio-
sus sollicitus iuxta verbum p̄pheticū Mi-
chee. vi. Ambulare cum deo suo.

Quarta particula.
Sensit itaq; vester i dño timor cu-
ius vis est fm̄ p̄m reddere timē-
tem sollicitū. Sensit inq; que admodum
frustra fuisset assumpta sollicitudo vacas
deo/ si quadā retrospectōe seu tergiuersa-
tione corrueret in mūdi sollicitudinē. z iā
nō tm̄ vana esset quasi finē nō assequens
vacatōnis/ vtz damnabilis iudicaret et
reproba/ si in damnabile reprobaq; soli-
citudinis peccatricis foueā preceps labe-
ret. q̄lem dissuadet maxime sermo prepo-
situs. Nolite ait xps solliciti esse. zc.

Quinta particula.
Queret forsā nouitioꝝ aliquis q̄
sit z qualis hec sollicitudo culpa-
bilis. Nam de tolerabili mūdanoꝝ satis
insinuatū est. z de quadā altera ocio san-
cto condiuisa videt ammonita sed nō cri-
minata fuisse illa marie sedētis ad pedes
Iesu soroz Martha martha inquit Ihs
sollicita es et turbaris erga plurima. por-
ro vnum est necessariū. Atvero tota com-
monitionis xpi series/ cū expositorib; su-
is in illa prohibitōe sollicitudinis sicut
Matheus z lucas referūt dat intelligi so-
licitudinē malā esse que nō est prudētis z
sagacis prouidētie neq; necessitatis. sed
est vel diffidentie vel pfidie vel cupidita-
tis. curiose z anxie de quib; non est modo
per singula differendum.

Sexta particula.

Ueniam? igit p̄ cōpendiū statū ad
v̄pic sollicitudis vestre in domino
questiōes. q̄ sollicitudinē refoꝝmi-
dant impiā. dum piam imo necessariā co-
gūt amplecti. Panet apud vos (o pa-
tres z fratres) pfundo corde firmata mo-
nitio aplica Hebreozū. iiii. Sunt mores
sine auaricia contenti presentib;. Nihil o-
min? aspiciatis illa esse necessaria que ce-
dit idem ap̄ls. i. Ibi. vi. Habētes alimē-
ta z quib; regamur his contēti sim?. Bñ
suades/ o magne prior ap̄le. placet id qd
apponis his contēti sim?. Attamē alimē-
ta z ea quib; regamur/ oportet hēre. Non
autē hoc ip̄m totū/ vel labore nostro q̄ di-
uinis mācipamur officijs/ vel hostiatim
mendicādo q̄ nequaq; discurrere p̄ vicos
z plateas instituim?/ obtinere fas nobis
est. Deniq; nihil equi? fm̄ omnē lege; eē
deducit ap̄ls. z Corin. ix. q̄ qui altario de-
seruit de altario z viuat.

// Particula septima.

Ue ve mundo a scandalis. ve scan-
dala spargētib; vbilib; demonijs
In via hac qua ambulabā conq̄-
ritur p̄pheta absconderūt supbi laqueum
mibi Et rursus. Iuxta iter scan. po. mibi
Electa est ecce sub triplici religionis vo-
to via paup̄tatis vt sollicitudo notia di-
uitiaz/ cruentas z enecans vitaret Electa
via castitatis p̄perue. contra sollicitudinē
alligantē vxori cū tribulatōe hm̄oi. Ele-
cta via derelictōis p̄prie volūtatis per
obediētia/ contra sollicitudinē tot dubi-
tationū/ tot scrupuloꝝ/ tot discriminum.
qualia propria volūtas se dū ducere vult
se seducēs incurrit. Pudet heu pigetq;
recordari/ quāris z qualib; apud nōnul-
los detrimētis/ omnia sunt in oppositas
exorbitatōnes euerfa subuersaq;. Iā heu
nimis apparet veritas pabole xpi. q̄ mo-
do dū hec relegeret lecta est in ecclesia de
immūdo spū. qui cū exierit ab hoīe. tādes
redit z adducit septem spūs nequiores se
dum inuenit domū vacantē. nō quidē ve
re sed sola simulatōe. sicut z solis extrinse-
ce. p̄fessionis scobis fictē mundata est.

// Particula octaua.

Et vtiq; neq; z immūdos spūs
cupiditas. que radix oim malo-
rū z idoloꝝ seruit? ab ap̄lo. z mā-
monā dī iniquitatis a xpo. Sed nōne neq;
oz est simlata paup̄tas que sub voti velo

De sollicitudine

latens/tota diuitijs inhiat. tota sollicitu-
dinib; earū pungit. et intus et extra conti-
nuis mirisq; modis lacerat. cruentatur.
dissipat. Qui nanq; poterit esse dubiū so-
lertiter attendēti/quin spūs auaricie neq; iā
secū adduxerit septē spūs. i. vniuersitates
vicioꝝ neq; oꝝ se Simulata q̄ppe (sicut
ait Aug.) iētas/duplex est iniqtas. nō se-
cus hoc loco. dic q; ficta et vota paup̄tas
nō est paup̄tas spūs. nō paup̄tas virtus
nō amica bonis morib; frugalitas s; du-
plex iniqtas. q; et vere cupiditas est et si-
mulatio. **H**ec hic sistit. **S**ed p̄grediens/
isticvoni fractionē/fundatoꝝ defraudatō-
nē. p̄rimoꝝ factis dictis et ecēplis scāda-
lisatiōem inuenies. Demū subit illud ve-
rū/dictū phariseis/pro talib; in religiōe
penit? lapsa versantib;. quales hic solos
plangim? **C**ircūitis mare et aridā. vt faci-
atis vnū p̄selitū. i. nouitiū in religiōe. et
cū factus fuerit/facitis eū filiū gehēne du-
plo q̄ vos. **E**ccl̄iast. v. qm̄ displicet deo/
infidelis et stulta p̄missio. et meli? est non
vouere. q̄ post votū nō reddere.

¶ Particula. IX

Iste tandē aīma siste calamū quē
indignatio tua rapit vltra longe
q̄ inchoādo p̄posueras. **E**t q̄ do-
ctrinā bonā datura es/distraberis satyra
que nulla vnq; orōe. nulla declamatōnis
acrimonia/satis erit reprobāda. **R**euerta
mur ad progressum finis intēti/resumen-
tes illud vñ arripuit nos maloꝝ recogita-
toꝝ (p̄sertim apud non paucos nostri
tempis religiosos) anxius dei timor. xp̄ia
naq; pietas/et miseratio fraternalis. **I**llō
erat apire/quo pacto/paup̄tas religiosa/
vacaret absq; sollicitudine victus et vestit?
Interueniūt fateor et vos interrogādo sa-
temini/plures crebro pungitini conscia/
rū scrupuli: nō sinētes timorosos fratres
implere cū pace verbū xp̄i cū aplica moni-
tōe. nolite solliciti esse. **¶ Particula. x**

¶ Ant at in genere/tres in q̄sitiōe
victus et vestit? neq; stimuli. vn?
symonie. ali? vsure. alter fraudulē-
tie. **S**ollicitat̄ nimiz timorata mens:
ne forte misceat se inter dantē tp̄alia p̄ spi-
ritualib; recipiēdis et econtra labes symo-
niace prauitatis. et hoc vtiq; frequēter (ve-
re) puenit/dū nō habet directō. dū lumē
intentiōis nostre que d̄r ocul? corp̄is oīm

actionū nostraz/est tenebre. **S**ollicita-
tur p̄terea/ne in redditib; compandis. q; nō
semp inueniunt ad p̄petuū/reddat cō-
tractus vsurari?/ex adiecta conditiōe seu
pactōne de facultate toties quonies redi-
mendi. **S**up hac vero duplici q̄stione
sollicita scrupulosaq; p̄nt haberi quedaz
opuscula nostra/nup̄ edita. si tñ cum ma-
gnis talib; tractatoꝝ v̄sa fuerint nume-
randa.

¶ Particula vñdecima

¶ Uest ad p̄ns inuestigare et inue-
tos tollere (q̄stū iuuerit sator bo-
ni semis xp̄s) zizanioꝝ fraudulē-
toꝝ aculeos. quos latebrōsa nocte dū dor-
miunt per negligentia hoies. sup̄seminat
inimicus homo sub obtētu conq̄sitiōnis
victus et vestitus. **H**oc etiā p̄cipue v̄a
p̄ questiuiculas sollicitudo/scire desiderat
tur iusticie. tot modis inueniem? defrau-
datiōem quor iusticia fieri. oppositoꝝ q;
dē/eadē est disciplina **D**icit at iusticia vir-
tus ad alteꝝ vel sicut ad alteꝝ. reddēs vni-
cuiq; quod suū est. **P**orro iusticia ample
sumpto vocabulo/cōpatur ad deū et ad p̄-
ximū. imo et ad seip̄m sicut ad alteꝝ. pro-
ut in penitētia fit. dū spūs carnē subijcit
seruituti **S**ic erit defraudatio. vna ad de-
um. altera ad p̄ximū. tertia q̄i metaphori-
ce dicta ad seip̄m. **E**t p̄mit? de p̄mi de
fraudatiōe (quia notior est) videamus. et
cōclusiones deinceps miseramus.

¶ Particula. XII.

¶ Conclusio prima

Sollicitudo pia/conferētis tp̄alia
defraudat si sua intētiō a recipiē-
te nō seruet. hoc ei proprie sonat
frans et dol? dū p̄tendit vnū et fit alterum
Sic d̄r de testatore q; fraudat? est/ si sua
differat aut nō impleat intētiō. neq; tñ ac-
cipiēda est de quis intētiōe **N**ō enī cadit
sub obligatiōnis recta lege neq; intētiō. si
saluti cōtraria. si morib; absōna. si in de-
teriorē eritū/et? obseruatiō sit v̄tura q̄lis
esset intētiō palā symoniaca vel vsuraria/
vel iuri p̄iudicās alieno. vl? deo sanctisq;
suis/non honesta. **¶ Conclusio sc̄da.**

¶ Particula decimatertia.

Sollicitudo pia conferētis tp̄alia/
dirigi d̄z ad sustentatiōem m̄stri
illi? tp̄alē faciendā/a q̄ sp̄ualia req̄runtur:
Iste siq; dē iustus p̄p̄ri? et verus est titulus

suscipiendi spūalia. Et hoc supponatur ad pñs tanq̄s deductū sufficiēter in materia de symonia dū de directōe cordis for/ma dare. **A**uero plerūq̄s fit/ vt mentiat̄ iniquitas sibi. nūc p̄ ignorantia affectatā z ideo culpabilē. nūc p̄ negligentia que nō tanta sollicitudine querit agēdoz veritatem. **E**xpediit igit̄ ad p̄ticulares descēdere casus. nō quidē ad oēs aut singlos. hoc ei nobis est impossibile. qm̄ varij sunt sine nūero. z ita varij q̄ vna circūstantia qñq̄ posita qñq̄ deficiēs/iudiciū sapiētis variare cōpellit z hoc cū admiratōe paz sapiētis. nec ad oīa circūspiciētis. **Q**uesiuit vnus anachoritarū a quodā patre. **P**ater debeo tentatōes admittere aut prin⁹ eas abijcere. **A**dmitte inq̄t. **A**ccessit alter cum eadē peritōe. **A**bijce inq̄t nec admittē. **N**ō ne tria videri pñt. admittē. non admittē. **S**ic apud sapientē puerbioz. **xxvi.** **R**e spondeas stulto iuxta stulticiā suā. **E**t ibi dem. **R**ūde stulto iuxta stulticiā suā. **S**ic in euangelio de monstrandis z nō monstrandis opibus bonis habes.

¶ Particula. xiiij.

Quia in re colligit/ vñ tam frequēs error/ in moralibz iudicijs venit. **S**unt q̄ solis intendūt generalibz regul. vt sunt puerbia. z auctoritates scōrum. **S**unt q̄ ad sola singularia dant se totos nullā ad p̄ia principia resolutōez facientes. qz vel nesciūt. vel negligūt. aut toti literales et sine spū/ carnales sunt. vel excecāt eos p̄ia malicia hec aut illa. **S**ūt aliq̄ circūspecti simulz prudētes. q̄ singularia caute colligūt. z sapiēter ad regulas resoluūt generales. colligētes pariter q̄ fuerit rō date legis qñq̄ p̄ eleuatōem mētis ad reglas diuinas. qñq̄ ad hūanas. **P**rimū fit p̄ virtutē quā vocat **A**rist. gnomicā. **A**lterz p̄ epikēiā. quā dicere possum⁹ bonam eq̄tatē. **E**t qm̄ rarissimi sunt tales circūspecti (req̄rit enī cū eruditōe lōgus expiētie vsus) nō expedit passim ab oibz q̄rere solidū p̄ moralibz cōsiliū. neq̄ silr̄ p̄sumere illō dare q̄sq̄ d̄z. p̄serti n̄ habita cū suis circūstantijs oibz vera casus forma q̄ q̄rit

¶ Particula. xv.

Et certe frequēs istic ab inq̄rētibz solet iteruenire defect⁹. **E**t cū ius ex facto oriat̄/ qd̄ m̄iz si in r̄siōe fit deceptio. **N**on quidē semp̄ ex r̄ndentis. sed ex inq̄rentis vicio. aut crebrius p̄pter fanta

siam paz instructorū. q̄ se palogifant dēci piūt z sophisticāt. putātes casus aliq̄s eē siles q̄s ex vnicā qñq̄ circūstantia addita vel remota vel nō attēta/ constat. p̄sus eē dissiles vel aduersos. **E**xēpla tacta sunt. **E**t apud medicinā dandā p̄ hoc vitium dū vnus sibi visus arrogānt perit⁹ i hac aut hac medicina dāda. applicabit vñā receptā ad morbos ex causis oppositis ortos. nō attendēs q̄ aliud quod sanat calcaneū. nō sanat sed excecāt oculum.

¶ Particula. xvi.

Quittam⁹ narratōes sup hac re vulgares. nec referam⁹ q̄ iustā p̄ inde rōem vel nō/ valeāt aduocari p̄tendere. dū casum oēm ad se delatum. iustificandū suscipiūt. **E**t veniam⁹ ad alias cōclusiones cū suis modificatōibz. inuestigādo p̄cipue/ de intētiōe sustentātis ministz ecclē q̄ z qlis sit tenēda. z q̄ et q̄lis sit tenēda p̄ eū qui sustentat z recipit siue sit vnus siue sint plures/ secularz aut religiosus. **¶ Et sic conclusio. iij.**

¶ Particula. xvij.

Sollicitudo pia cōferentis tpalia/ si vult p̄t/ in sua generalitate suffragia req̄rere. **E**t sub hac intētiōe sola stādo/ nō min⁹ merebit̄ sepe ap̄ dēū/ q̄ p̄ticulari⁹ exigēdo. **N**on h̄z p̄ia ps dubitationē. **S**c̄da ps/ vñā spūalibz oculis q̄les sunt oculi colūbini sponsi et sponse in cāticis/ aspiceret. qm̄ ap̄ illos/ perspicua esset. q̄ cognoscunt oīa bñfactorū oīm q̄ntūlibet occultoz premia reposita ap̄ dēū/ p̄pter quē z in quo fiūt. **V**erū pauci sunt spūales h̄mōi q̄ nō miscere curent grāno purissimo caritatis illō seminādo quedā zizania vanitatis. **F**itq̄ illō virgilianū. **I**nfelix loliiū z steriles nascūt aene. **A**udi cōformit̄ illō euāgelicū q̄ siml̄ exorte spine/ suffocauerūt semen verbi et fructū boni operis. **¶ Conclusio. iij.**

¶ Particula. xviii.

Sollicitudo pia cōferentis tpalia/ p̄t z d̄z amoneri clā atit palā per p̄dicatores aut alios/ sup p̄missa veritate/ p̄ directōe puriori intentōis siue **S**uadēda q̄ppe sunt bona cū dissuasiōe maloz. **N**ihilomin⁹ obseruet̄ illō antiq̄ p̄ uerbij. **N**e qd̄ nimis. qz q̄ nimis emūgit/ elicit sanguinē. **N**imis exacuēs ferrū/ qñz vel hebetat vel cōsumit ip̄m. **S**atagens

De sollicitudine

deniq; totū quicqd seuerit aut messuerit
pū. 2. esse/ nō habēs aliqd zizaniorū neq;
palearum. qdñi frustra quidni stulte sepe
conet z damnose fatiget. Nunqd eligibi-
lius est granū aliqd vel impurū/ q̄ nullū
colligere? Duo circa dicamus cōsequēter

Conclusio. v. Particula. xix.

Sollicitudo pia cōferentis t̄palia/
potest cū bona venia. Immo z cū
gratia/ conditōes certas appone-
re explicatiuas intētōnis sue. Suffice-
re in primis debet ad cōsensum hui⁹ veri-
tatis/ vsus totū cōis ecclie. q̄ sic h̄z z reci-
pit. cui siq; detrahāt imprudenter se deci-
pit. Sūt autē tres p̄ditōes p̄pter quas
pie p̄t p̄ferēs appōere limitatōes certas
Una p̄cernit p̄sonā recipiētē. Altera p̄so-
nā p̄ferētē. Tertia p̄sonā affīnē l̄ attinētē

Particula xx.

Atende z videbis expediēs eē p̄/
sone recipiēti/ q̄ limitet ad certa
suffragia. quatin⁹ reddat animus
eius magis solicit⁹ debitū soluere. z inten-
tionē suā in deū dirigere. Quatin⁹ p̄terea
maneat eius cōscia securior. quo poterit
agnoscere q̄ obligatōe soluta/ quiet⁹ ma-
net. Nec p̄pendēde sunt due rōnes iste.
Quib; addit̄ tertia. Constat nāq; ap̄d de-
um q̄ nouit oīa. qui z dicit. Ego de⁹ et nō
mutor. nihil esse necessitatis aperire n̄ras
inētōnes z affectōes exponere. Hoc er-
go requirit̄ p̄pter nos orātes vt sc̄z exhibea-
mus nos tales nobis ipsi/ qualē cupim⁹
esse deū nobis. pios. amicos. sedulos. cō-
patiētes/ z ita de reliq; affectib;. Sed q̄s
nesciat/ q̄ orās plus mouet et afficit in se
ip̄so/ dū ad p̄ticularia respicit. dū b̄nfacto-
rū munera. dū obligatōes/ dū intentōes/
dū necessitates considerat/ q̄s in quadam
vniuersalitate se tenendo.

Particula. xxi.

Videbis rursus circa p̄sonā cōferē-
tis/ expediēs esse frēq̄nter z neces-
sariū aliq̄n/ suffragia limitare. P̄rio si ad
illa suffragia teneatur vel ex voto. vel ex sa-
cerdotis iniūcto. vel ex alteri⁹ testam̄to. le-
gato. vel mādato. Tertū est p̄inde suffra-
gia ecclie vel singularis p̄sone/ nō tātū va-
le re. p̄ mille aut om̄ib;/ q̄ntū si p̄ vno fiāt.
z hoc ad p̄ns supponat̄ ex alijs opuscul.
Nec est controuersia qualiscūq; apud do-
ctores de suffragio satisfactōnis z redem-

ptionis/ sicut exempla ciuilia z quotidia-
na cōuincūt de debēte centū francos q̄ li-
beraret centū p̄ se solutis. s̄z additis secus
decē socijs in p̄cipatōe liberatiōis. p̄pria
eius tantū dē liberatio tardaretur.

Particula. xxij.

Videbis deniq; circa p̄sonā affīnē
vel attinentē p̄sone conferētis/ re-
ferre q̄ plurimū/ si viderit z senserit p̄ suc-
cessiōes tēporū z generatiōnū/ q̄ talis pa-
rens eius vel affinis talis fuit pie solicitu-
dinis/ vt p̄ se et suis/ talia fieri cōstitueret
pietatis officia. Nōne mouet ac cōmouet
p̄inde p̄ces cū gratiaz actōe z laudib; ad
deū referre. Nōne probabile est eidē aian-
dum fore/ vt quēadmodū ille fecit. ita z ip-
se faciat. Deductio latior patz aduertenti

Particula. xxij. Conclusio. vi

Sollicitudo pia/ cōferentis t̄palia/
pōt cū bono corde nedū in suffra-
gijs conditōes apponere. s̄z cum
hoc loca certa z honorabilia/ sue sepelicio-
nis eligere. cū appensiōe insigniorū seu ti-
tulorū cōscriptōe. iuxta sui status qualita-
tem. sic de pompa funeraliū diceretur.

Sequit̄ hec cōclusio/ p̄ deductōes p̄cedē-
tes. Et q̄m inueniūt̄ sanctissimi p̄res t̄lia
curasse. Nā pie recogitata/ cedūt oīa ad ho-
norē magnificū dei z ecclie tā militāris q̄s
triūphantis. Et ad fidē spem q̄s resurre-
ctōis astruendā z incredulorū cōfutatiōez
proficiūt̄. Veritas est/ talia oīa cōverti
nūc in bonā nunc in malā p̄tem. pro faci-
entiū pro cōferentiū. p̄ recipientium. p̄ in-
spicientiū. p̄ interpretantiū. diuersa et ad-
uersa qualitate. neq; om̄ino aliter inueni-
es in op̄atōib; hūanis extrinsecus exhibi-
tis. Ad q̄d adduci p̄t illud comicū. Talia
sunt oīa/ qualis est anim⁹ vtētis. Quēad-
modū de diuitijs aut paup̄tate dixit sapi-
ens/ q̄ substantia paup̄is fm̄ cor eius

Particula. xxij.

Fundamentū suscipit hoc loco sa-
luberrimū illd̄ xpi p̄ceptū ab apo-
stolo repetiūt̄. Nolite iudicare. Qd̄ vtq;
de talibus ad vtrūlibet indifferētib; intel-
ligitur esse p̄ceptum/ vt qui manducat
non manducantē non spernat. et contra
Qui offert t̄palia/ nō offerentē nō spnat.
Dūc abbas pastor dic̄ in q̄t sp̄ tibi. tu q̄s
es. Et ne iudices quenq;. Sic z saluabit̄
hūilitas. z curiositas sup̄ba/ piculosa te-
meraria z iniqua confundetur.

z Particula .xxv.

Conclusio septima.

Olicitudo pia conferētis tēpalia defraudat si nō impleat obligatō vel pmissio vel conuētio secū facta. cessante causa legitima/nō implendi. Confor- miter ad primaz cōclusionē est hęc septia cōclusio. Restat solum difficultas in assi- gnātōe causaz seu casuū. quibz et qñ p̄t p̄- remitti a recipiente/illud quod cōferens instituerat. Una causa est necessitatis. Al- tera maioris vel vrgētoris vtilitatis. Ter- tia p̄ dispensatiōem superioris autoritatis. Que duplex est. vna sup̄ma pape. alia or- dinaria prelatoz.

Particula .xxvi.

Necessitas incūbit nūc et impotē- tia vel infirmitate recipientis. nūc et fornicitatis demolitiōibz eccliarū et dissipatiōibz hereditariū atqz reddituū. quibz sustentādus erat minister eccliasi- cus. cuius bñficiū quod dabat prop̄ of- ficiū/si prozsus deperijt/nō videtur astri- ctus remanere seruitio. nisi fortassis obli- gatio remaneat aliūde.

Particula .xxvij.

Pro maior aut vrgētor vtili- tas/prouenit quādoqz p̄ t̄pis suc- cessum. Vbi oportet iuxta verbū iuristarū. q̄ alia rō reformet pactū. Nec est illud mirabile insolitū. vel impossibile cū in iuramentis et votis generaliter emissis de futuro/plerūqz sic eueniat. vt q̄ genera- liter p̄missa bona esse videbant̄/fiant i ca- sibus particularibz/vel nō obseruāda vel mu- tanda. qz noxia sunt. vel inutilia moribz. vel dissona eccliasiticis ritibz. seu boni ma- ioris impeditiua. Suppetūt exēpla fre- quēter si quis aduerterit. vt si quotidie di- cenda sit missa de reqem veniet dies nata- lis dñi. dies resurrectiōis ei⁹. dies penthe- costes. Conueniūt parrochiani ad audi- tiōes misse que tūc forte nō habet ab alio puto null⁹ diceret tūc cātandū eē de reqez

Particula .xxviii.

Atenderēt vtiā conferētis tēpa- lia/qd plus honoris et celebritatē affert circa diuinū religionis cul- tum et viderēt q̄ aliquñ fructuosi⁹ esset pro suffragiis bñdis/fundare die obitus sui/ missas vel alia fructiua/q̄ de sanctis sunt aut de tpe q̄ si in solis funeralibz seruitijs si- steretur. Quēadmodū si fiat vnū annuale

iuxta ritū et significatiōem missalis. q̄ridie videtur habere plus deuotiōis in suscipi- ente. qm̄ natura sic h̄z/vt identitas vel pas- siva similitudo/causet fastidiū. Nihilomin⁹ oportet iuxta et prop̄t p̄missa/pias conferentiū et recipientiū p̄uentōes/non leuiter abrūpere. s̄ tractare reuerent. Quā- nis nō est arbitrandū/ oēs hm̄oi cerimo- niales institutiōes. obligatorias eē sub pe- na peccati mortalis si trāsgrediant̄/ quia nec de alijs p̄stitutōibz lōge eēntialioribz ordini monastico/hoc est sentiendū. Cō- tempt⁹ autē nihil sollicit⁹ sup̄ impleriōe ra- liū/crimē h̄z. tam ap̄d monasteriū seu col- legiū/q̄ apud singulares.

Particula .xxix.

Ceterz de dispensatiōe superioris ad- ditū est p̄ tertia causa. qm̄ nō oīm est passim tales casus descidere sub regu- lis generalibz emergētes sed ad prelatos spectat interpretatio iuridica. ad doctores scholastica. p̄sertim qñ potest esse rōnalis dubitatio de duplici casu priori. necessi- tatis videlicet et maioris vtilitatis. Bran- dis vero nunc apiri possit discussio super hac materia dispensatiōnū et cōmutatiō- nū/tam in respectu dispensantiū/q̄ in or- dine dispensatiōem querentiū et recipien- tiū que specialē postulat sepatūqz tractatū sicut et quedā alia/cursim hic p̄trāsita.

Particula .xxx.

Dicam⁹ vnū hic et nūc p̄ expediēti- tutius esse semp̄ assumere dispen- satiōem superioris seu cōmutatiōem. q̄ vt ha- beri cōmodius possit pcurandū est ab au- toritate papali/p̄sertim in religionibz exē- ptis/q̄ detur aliq̄s ab eo substituit⁹. sit de religione. sit aliū. q̄ facultatē habeat toti- ens quoties videbit̄ dispensandi. ad quē facilis pateat accessus. Hoc consiliū in alijs etiā casibus cōscientie scrupulosis/ salubre est. sint illi casus occlti. sint publi- ci. sint sup̄ peccatis. sint sup̄ penis et irre- gularitatibus peccatorū.

Particula .xxxi.

Dicam⁹ papa rite consultus/non se reddat difficilē cōcedere talia qñ et vbi nō apparet fraus vel laq̄us ista q̄ren- tiū. nō in velamē false libertatis malicie. sed serenatiōem consciē et dilatatōem viaz penitentię. Qua in re colligit̄ ex consequē- ti de particularibz exemptōibz a platis ordi- narijs/q̄ frequēter noxie sunt. nedū p̄pter

De sollicitudine

preiudiciū iuris alieni. nedū propter con-
turbatōem ordinis eccliaſtici ⁊ gerarchi-
ci. verūz propter incommodū collegū sic
exempti. **T**ur ita: qz nimirū preclufit ſibi
recurſum facile ad prelatū ordinariū. dū
queſiuit quaſi libertatē excutiēdo iugum
ſuum. **C**oncluſio octaua

7 **Particula. XXXII**

Sollicitudo pia / tpalia conferētis
ſi ordinauit miſſam eſſe dicendā
(exempli gratia) die lune. p ſeiſo
defraudat p recipientē ſic obligatū / ſi det
talez miſſam. p altero. ſiue fiat hoc ex prio-
re. ſiue fiat ex obligatōe vel ſuſceptōe ſub-
ſequēti. **R**atio pſpicua eſt p deductōem
ad impoſſibile vel inopinabile. **D**a ſi qui
dem ita eſſe / q vna miſſa ſufficiat p duo-
bus / dabis obſequēter q ſufficiat ⁊ libe-
rabit. pro tribus. pro decē. pro centū. p mil-
le. ⁊ ita pro quolibet. ⁊ pro toto mundo.
Dabis vltorius q nō erit melior cōditio
pcurantis ſibi miſſam peculiarē. **D**abis
deniqz q pro vna miſſa / potuerūt centūz
habite ſub voto ſub pmiſſo. ſub iniuncto
p ſoz penitētiē vel alterius iuſticię / ſolui.
Tur ergo tot preſbiteri. tot miſſe cōſtitu-
unt. cū vn⁹ ſacerdos cū ſua miſſa vnica ſa-
tis eſſet pro omnib⁹. **C**Particula. xxxij

Vel addere forſitan aliqz: q re-
cipiens / dū habebat prius ad ſuf-
ficiētiā pro ſuſtentatōe ſtat⁹ ſui /
vel ex beneficio vel patrimonio vel pie col-
lato / fraudat ⁊ peccat tam primū qz ſe cūz
tota ratio cōferēdi tpalia miſtris eccliaſti-
cis / videat eſſe / ſua ſuſtentatio nō diuitia-
rū accumulatio. vel ornatus pompatic⁹.
Sed hec aſſertio durior eſt qz oportet
ſup qua memini pridē in quadā lectione
queſuiſſe. **D**eniqz qualis ⁊ quāta ſit mē-
ſuratō ſufficiētię ſtat⁹. nō p̄t ſub arte tra-
di. **N**am qd vni paz eſt / ſit alteri nimirū.
immo ſit in codē / pro varietate tpm ⁊ cir-
cuſtantiāz. talis varietas / qnqz rōnabi-
liter. qnqz vero culpabilr. dū quis accipit
⁊ aſcēdit ſtatū / ſibi morib⁹ qz ſuis ⁊ merit⁹
improporcionatū. faciēs ſibi nō de neces-
ſitate virtutē ſed de vicio neceſſitatē. **A**d-
de q recipiunt aliqñ tpalia / p̄ter vel vltra
neceſſitatē p̄tem. aut nō p ſolo ſtatū reci-
pientis. ſed ad alioz prouidā piamqz re-
leuatōnem. **C**oncluſio nona.

CParticula. xxxij.

Sollicitudo pia / conferētis tpalia
procurādo ſibi miſſam iuxta ca-
ſum priorē / nō defraudat ſi preſ-
biter recipiēs / adiūxerit alios in ordib⁹
ſuis publicis aut ſecretis / vt in memento
aut ſi offerētis (vt ſolet) poſt euangeliū re-
cipit. **M**oderat hec cōcluſio precedētē
ritū ſimul ecclie cōſeruat. ⁊ exercet carita-
tē. quā ruruſ a terrena cupiditate diſcer-
nit. **D**eniqz doctoꝝ cōciliat apparentē in
aliq̄b⁹ diſcordiā / cuius aſpect⁹ ad diuerſa
huius ad hec illi⁹ ad iſta / vertebatur.

CParticula. xxxv.

Quam a pferente tpalia queſtio
nes aliqz. vt ex ſua rñſiōe / veritas
magis emineat. **E**t prio vis o frater vt
in miſſa quā p te dici cōſtituis. nulla dica-
tur locis ſuis alia penit⁹ ozo quā p te / pu-
to rñdebit ſicut rñdere debebit / q hec fie-
ri nō phibet. **V**is ruruſ o frater q in
memento tam pro viuīs qz pro defunctis /
nullus cōmēdat⁹ habeat niſi tu ⁊ tui. **R**ñ-
deat oportet q hoc nō intendit. qm̄ inſti-
tutōni ecclie iā ipſe repugnaret. **V**is p̄-
terea q volētis ad offeratoriū venire q̄tin⁹
ipſi miſſe p̄cipies ſint / repellāt: certe nec
hoc dicit ſi ritū eccliaſticū plene cognoue-
rit. **Q**uid vis igiſ tibi frater fieri. p pec-
liari miſſa tua. **S**i rñderit volo. tota mea
ſit. tota cedat in ſpūalem vtilitatē meā. to-
ta valeat ad remiſſionē pctōꝝ meoꝝ ⁊ ſa-
tisfactōis debite vel in iūcteredp̄tōem
Sed an hoc ita vis frater: q ſacerdos ni-
hil ſibi mereat. nihil ſeiſm iuuet. nihil p
ſeiſo ſatisficiat / nihil demū repēdat ob-
ſequij p̄ntib⁹ / nihil bñfactorib⁹ nihil cō-
mendatis. **S**imilit̄ et tu cōferas nihil ec-
cleſie toti militanti. **N**olo dicit ⁊ iure di-
cet. **Q**uid ſupeſt igiſ / niſi referre quāti-
tatē ſuffragij deo q̄ et qualis tibi debita ē
nolito murmurare. ſciat p̄fecto ſciat ille q̄
montes ponderat in ſtatera. tua ſimilit̄
dona menſurare. **A**dde q in oblatōne
tua fortaſſis aliq̄ ſunt melioris conditōis
vt participant / qz tuiſe. **Q**uo petes: hoc
in qz modo. quia de bonis eozū. vno mo-
do vel alio male queſitis / facis elemoſinā
facis fundatōem. dilatas pompā tuā. fa-
cere vis nomen tibi / aut niodeſtius ſenti-
endo loquendoqz. tu debitor es parenti-
bus patrię. benefactorib⁹. deniqz vniuerſe
cōmunioni ſanctoꝝ. **P**aret igitur ſub
hoc interrogatōnis ⁊ reſponſionis typo

conclusio declarata. **Conclusio. r.**

Particula xxxvi

Sollicitudo pia / cōferentis t̄palia non defraudat si iuxta cōsuetudinē ecclesie quā ipse scit / apponat vnus obit⁹ (exempli gratia) cum suo certo die fundato. **¶** Da oppositū dānabis omnes fere cathedrales et collegiatis et parochiales immo et monasteriales ecclesias. **¶** Contradices insup ratiōi que nō vult vt cuilibet cōferenti aliquid / pro suo obitu fiant semp erequie speciales. quoniam sepe modicū et insufficiens est quod offertur / ad sustentationem ministroꝝ. **¶** Et obligatio de obitu faciendo / cōditionem recipit (et si nō semp explicet) implicatā. **¶** Tē nec dies anni sufficeret si cuilibet soli certus dies obitus aut etiā aliunde institutis esset seruandus. **¶** Si vero talis cōferēs t̄palia / nesciret consuetudinē ecclesie prout ipmet de collegio seu corpore suo sciunt et fertur intentio sua q̄ obitus annuatim fiat pro se solo tali die. nihil tamen explicit super hoc. tunc adhuc bona fides et equitas recipientiū saluatur in sua cōsuetudine. **¶** Si autem fiat mutuus et expressus cōsensus inter dantem et recipientem: nō apparet q̄ consuetudo militet. vt alter obit⁹ coniūgatur. iuxta modū septime et octaue conclusionū. **¶** **Conclusio. r.**

Particula. xxxvii.

Recipiēs / defraudat crebro semetipm̄ in receptione t̄paliū. Quāuis videat esse regula iuris / q̄ nemo sibi ipi sicut nec volenti aut consentienti / faciat iniuriā aut fraudē. nihilomin⁹ inuenit per metaforam hoīs ad seipm̄ / fraus sicut et iusticia. **¶** Et hoc ad p̄ns supponat. **¶** Et tangam⁹ in facto modos aliquos. **¶** P̄rio si mentit⁹ iniqtas sibi et p̄rio. dū nō implet nec implere proposuit / que pmisit. satis est ei si pecuniā vnde cūq̄ collegerit. quasi dicēs sibi met illud meritiū. **¶** Promittas facito. quid enī pmittere ledit? **¶** Polliticis diues quilibet esse potest. **¶** At vero dū lucy q̄rit in bursa. damnū adquirit et nū in anima. sententia est Augus. **¶** **Particula. xxxviii.**

Facit aliam sibi defraudatōez sub interpretatōis cuiusdā velo latentem. Dum se iudicē constituit in causa p̄ria sue obligatōis. **¶** Comurans illam. p̄ voluntatis arbitrio. **¶** Aut dum suffra-

gia nō plus agit pro bñfactorib⁹ et fundatoribus / q̄ pro ceteris quibuscūbet. dicēs sibi satis esse suam in generalitate sola intentionē continere. quoniam sciet distribuere deus prout volet et quib⁹ volent quantū inuolent. **¶** Exemplū de paupe / debitis insolubilib⁹ obligato / q̄ liberat se cedendo coram iudice suo / omnibus bonis suis. **¶** Posita videt hec doctria / sub fine cuiusdam opusculi de valore oratōnis / addito de quadā Helania nobili romana exemplo. **¶** Verum nō ita sub vniuersali regula sermo factus est / quin distinctōem discretionēq̄ recipiat. **¶** Propterea dicamus viceversa / casus aliquos / quibus expedit et quandoq̄ necesse est / intentionem ad particularia traducere.

Particu. xxxix.

Constat in primis q̄ licet de non egeat intentione nostra vel oratione particulari / sicut nec alijs bonis nostris vt alijs beneficiat. nihilomin⁹ vult fm̄ ordinem sue sapientie dare aliqua / dum specialiter ad ipsum dirigamus oratōnes nostras. qualia nō esset daturus sine illis / vt non sint vacua sapientie sue opera / iuxta verbum sapientis. **¶** Constat insup q̄ nouit deus ponderare merita intentiones et corda conferentium temporalia. dat tamen aliqua cōferentibus dum fiunt oratōnes et suffragia postmodum pro ipsis / que et qualia nō daret / si dimitterent nec fierent. **¶** Patet in illis qui constituūt in suis testamentis aut aliu de / certas pecunias restitui vel dari pauperibus. qui licet sic ordinando possint mereri non tamen proficit eis et alijs tantundem hec voluntas / non sequere effectū. sicut sequente. quoniam in casu maneret iste ordinans adhuc ad restitutionem posterius obligatus.

Particula. xl.

Concedimus vltra q̄ recipiens tēporalia / potest habere aliquoties oratōnes feruentiores et deo placetiores / dum non facit eas in particulari pro his aut illis personis. **¶** Immo tradit Hugo de sancto victore in suo de oratione. **¶** Et trahitur satis ex verbis sancti Anthonij / q̄ oratio tunc est acceptissima deo / dum omnium et sui ipsius obliuiscitur.

De sollicitudine

nec scit quid petit: propter quēdā in deo raptū z subleuatōem vel ascēsum. Nō autē modo loq̄mur de orōe tali. sed potissime de vocali. sup quāz de q̄ cadit vt plurimū obligatio: dū p suffragiis tpalia cōferunt

Particula. cli.
Quāuis o vtinā psuasum haberēt hoies seculi/quantū sit acceptioz orō talis p deuotos silentes z q̄etos. quātū preterea sua ad deū eleuatio etiā iocundissima prozsus z suauissima plus impetrat apud deū/plus eūdē placat/ plus soluit de penis debitis. plus de meritorum gratijs impetrat. q̄ sola talis exercitatio corpalis in vigilijs supra modū z canticorum multiplicatōib/ que sepe plus exturbant cerebrū. z rediū gignūt/ q̄ deuotōez inducant. Qualia per prophetā notauit aliquādo domin⁹ dicens. Aufer a me tumultum carminū tuozū. Non ideo tamen vt culpēnus ita loq̄mur. sed vt rationale fiat obsequiū. Et bono vni meli⁹ aliud preferat. Neq̄ semp animalis homo p̄ualeat. z spirituale/ordine non recto dū dicer. Sed qd̄ vt hoies sunt (ait quidā) ita morē geras priuilegiū quodq̄ paucoz officia leges z instituta nō mutat plimoz.

Particula. clij.
Adāmus q̄ in certis casib/ non expediret vt recipiens tēpalia haberet ad conferētes pticularem nīmis aut frequentē recogitatiōem. Docet hoc exemplū magni patris Arsenij. q̄ rogatus a quadā nobili matrona vt sui recordaret. Oro inq̄t deū vt deus deleat ex animo meo memoriā tuā. P̄nt itaq̄ tales aliq̄ recordatiōes/plus orantē suis fantijs impedire/ q̄ deuotōnem augere vel puram efficere/reuoluendo.

Particula. XLIII.

Ubiungam⁹ cōsequēt/ q̄ ex humilitate laudabili/ p̄t fieri corā tali aliqua cessio omniū bonoz spiritualiū in manib/ suis p̄portionabilr ad forū extrinsecū de tempalib/ bonis ratōe debitoz. z hoc ex consideratōe tot exactorū/ quib/ obnoxij sumus/ z qui nos premunt z quodāmodo suffocāt/ dicētes ex omni parte Redde qd̄ debes. vt sunt creatio. recreatio. redemptio. debitozū totiēs facta remissio. Preterea tam crebra/nunc vno modo nunc altero/immediate z me

diarefacta receptio Quo casu pauper hōmicio sic dephensus z angustiarus/ dicere potest ad deū. Dñe vim patior responde pro me. Tu in quā q̄ precij nostrū es. nostra iusticia. nostra. redemptio. Redde creditoribus meis quomō vis z scis. tm̄/ modo vita gratie in paupertacula hac me sustentēs z satis est.

Particula. cliiij.
Pro nullus debet in dubitatiōz vertere/quin pticularis intentō z attentio directa deo pro istis aut pro illis sit efficacior z laudabilior plerumq̄. Primo ex gratitudinis virtute. z ingratiudinis euitatiōe. Secundo ex augmento deuotōnis affectualis: quā naturaliter habet parere beneficioz recordatio si gratia dei coniūgatur. Dici solet z verum est/ q̄ particularia magis mouent. immo consiliū est pro duris z indeuotis/ vt per cogitatiōes tales/ semetipsos afficiant z duz cor emolliant Tertio quia fit obligatiōis certior impletio z ad serenatiōnem conscientie satis valens dum experit homo se fecisse vel facere quod tenet ex conuētiōe. Demum non impedit ex hac particulari recogitatiōe/ cessio fieri generalis qualem notauimus. sed iuuatur.

Particula XLV

Conclusio duodecima.
Recipiēs tempalia potest iterum defraudare seipsum dū maledictōnem incurrit qua dicit. Maledictus qui ptem suam facit deteriozē. Verū est itaq̄ q̄ opus spirituale factū pro satisfactōe non valet tantūdem pro multis sicut pro paucis ceteris paribus Obligans igitur se ad satisfaciendū pro alijs/ non tantūdem facit pro proprijs suis debitis in hoc mundo vel in purgatorio/ quantū si pro prie liberationi totus insisteret. Stabit ergo q̄ pro receptōne sustentatiōis hui⁹ vite mortalis laborabit i purgatorio penas luens multis annis. Quāuis in casibus multis charitas ad proximū exhibita pie/recompensare valet huiusmodi dilatiōem liberatiōis proprie/in augmento premij vite eterne. Dum preterea fecit se homo pauperē propter deum z salutēz propriam/ dum rursus fecit aliunde sibi amicos de māmōna iniquitatis dedit q̄z vt reciperet z recepit vt daret.

¶ Particula. xlvj.

Quæretur hoc loco materia de medi-
citate corporali/ vtrū videlicet obliget
recipiēs elemosinā sub titulo medicatōis.
hoc est solo titulo et respectu natural' dese-
ctus absq; alia recōpensatōe seu redditōe
mutua tempali vel spiritali. alioqñ nō
esset vera mendicitas sed cōmutatio qua
lis est in ceteris ecclesiasticis reddituatis.
Utrū in quā talis mendicās/ tuti' et liberi
us uiuat apud deū et hoīes. q̄s alij qui nō
lunt esse contenti solo hōmōi paupertatis ti-
tulo. sed obligatōem iuri diuino et natura-
li consonā volūtariē cōiungūt. imo conse-
quēter laberēt hec inq̄sītō si stant isti duo
tituli pariter in eodē et pro eodē. medicare
et orōnū vicem sub obligatōis pacto repē-
dere. Deinde profundū fodiendo aut agi-
tādo/ pulcer veritatū thesaur' et fulgor ap-
paret oculis nō infectis. sed ad exitū pro-
pōsite cōd̄sitionis/ iam sermo festinat.

¶ Particula XLVII**¶ Conclusio. xlvj.**

Recipiens defraudat se. dū accipit
officiū intercessōis. ipse q̄ deo di-
splicet et est in peris tot'. Fuit
qui dixerūt multa et terribilia circa mate-
riā istā/ de peccatōib; ecclesiasticis/ vt q̄ sunt
fures et latrones in tractatōe et dispensatōe
ne et receptōe tpaliū/ q̄ nō faciūt fructus
suos/ et q̄ tenēt ad restitutōem. nec p̄nt in-
de elemosinā facere. cū multis similib;. q̄
rum aliq̄ sunt expresse dānata q̄ erāt de er-
rore albigenisū et vualdensiū et nouissime
vicklessitaz et huissitaz q̄ sumpserūt oc-
casiones errādi/ et odio et zelo nō fm sciē-
tiam. cōtra discolors mores ecclesiasticorū
q̄s intuebant magis detestando et cū indi-
gnatōne. q̄ miserando cū pia orōne et mo-
desta redargutōe. Arguēdo p̄terea p̄ simi-
litudines dispensatōis tpaliū ad spūalia.
que nō semp eisdem pedibus currūt.

¶ Particula. xlvij.

Concedim' autē q̄ ecclesiastici pec-
catores/ possunt in multis casib;
facere fructus beneficiorū aut religionum
suos. q̄uis ad consecutōnem vite eterne/
nō sunt digni pane quo vescunt. q̄uis in
sup nō ita satisfaciunt deo sicut iusti. **S**z
multa deus concedit ingratis. **N**ōne po-
test existens in peccato debens decē soli-
dos proximo satisfacere sibi nec obligat'

remanere. **N**onne posset etiā nomine al-
terius debitoris quasi mediatoz/ solutio-
nem hanc offerre. **P**ossumus ita iudicare
de peccatorib; ecclesiasticis/ q̄ tam noīe p̄-
prio quādoq; q̄s in p̄sona ecclie cui' mi-
nistri sunt/ p̄nt se et alios adq̄tare. q̄uis
nō stat eos esse tales et saluari vel mereri.

¶ Particula. xlvij. ¶ Conclusio. xlvij.

Recipiens tēpalia/ se defraudat et
proximū. dum sup inducit ad reddi-
tus iā p̄stitutos/ nouas pro alijs
obligatōes/ p̄ozib; incōpossibiles aut ea-
rū distractiuas. **S**ūt qui sup priorē fun-
datōem exempli gratia. et frat' sic recipi-
unt nouos/ vt seruitiū non hinc augeat.
Sunt qui recipiunt sub tali pacto/ q̄ in
omnē euentum/ debeat semp fieri seruiti-
um pro collatoribus vltimis/ etiam vbi
deficerent ea omīa que tradiderūt. **A**d-
stat in his casibus et similibus/ defrauda-
ri p̄ozes/ qualiter ipsi posteriores defrau-
dantes/ non vellent sibi fieri per eis sub-
sequentes.

¶ Particula. I.**¶ Conclusio decimaq̄nta**

Recipiens tempalia dum defrau-
dat se et proximū/ dicit interpretati-
ue defraudare deū. quoniā de' est
princeps suprem' curam habens homi-
nū. et reputans sibi benevel male fieri qd
eis fit/ et inde cōsurgit meritū nostrū apd
ipsum. **F**acit ad hoc parabola illa de ope-
rib; misericordie cōmemorādis in die
iudicij. **V**eruntamē appropriati' dicitur
aliquid in defraudatōe dei fieri/ dum di-
recte et immediate dimittit illud quod ad
gloriā suam celebrandam et recolendam
fuerat institutum.

¶ Particula .LI**¶ Conclusio. xlvij.**

Recipiens tēpalia presertim cōitas
pro se et successoribus/ debet cum
bona fide et sagaci discretōne dili-
genter in recipiendo p̄siderare primo qd
licet/ secundo quid decet/ tertio quid po-
test et expedit/ nedū ad presens sed etiā ad
futurū. **E**uenit itaq; sicut in agentib; iter
longum q̄ parū pondus in se/ in princi-
pio aut pro pauco tpe sit tolerabile/ qd p̄
successionē continuā/ redditur velut im-
portabile. **S**ic de paruis et paucis suffra-
gīs dū vel iungūt alijs vel p̄peruant/ pos-
sum' inuenire

¶ Particula. liij.

De sollicitudine

Adde q̄ memoria hominum labi-
lis est. Ex p̄terea supueniētes non
defacili suā attentōem applicant
ad insolita. Ex insup custodiēda est quan-
tū cōmode fieri p̄t vniformitas ap̄d fr̄es:
sicut in cibis vestib; aliq; cōuictu. sic in
officio z cātū aliq; ritu. z ita de cōsidera-
tionib; hmōi. **F**uit nihilomin⁹ frequēt
obligatiōes in oppositū. aut p̄pter iaduer-
tentiā incōsideratiōemq; recipiētū. aut v̄z
gente penuria. aut p̄pter cōplacentiā cōse-
rentib; faciendā. aut qz nō audent recipi-
entes apponere conditiōnes p̄ seipsis lici-
tas decētes z expediētes. **Q**uare sic qz
nō placerēt cōferētib;. quales sunt carna-
les z spūaliū non capaces maxime eoz q̄
regularis disciplina cōstituit aut requirit.
Deniq; sit hoc p̄pter auariciā recipientū
z eozū turpē questū. qui casus / palā statū
habet culpā. siue fiat in augmētū p̄ter ne-
cessariū iā fundatoz cenobioz. siue mul-
to amplius si querat noua fieri fundatio
p̄ fas. p̄q; nefas ad faciendū sibi sub reli-
gionis augmento famā vbi potius igno-
minia dici d̄z. q̄ sedis innitiū fundamētis.

Particula. liij.
Sunt alie intentiōes viciose quas
nō oportet om̄es hic nūerare. sic
de publicis raptorib;. de vsurarijs. de ob-
ligatis ad restitutiōem certā. qui putant p̄
fundatiōes se quitare. qd̄ aptū est poti⁹ se-
met inuoluere. nō aduertētes verbū illd̄
tremendū sapiētis. Qui facit elemosinaz
de substātia paupis / quasi qui victimat
filiū ante patrē. **C**onstat autē qz recipien-
tes ipsos / par pena cōstringit. si nō maior
aliqñ. q̄nto spūaliores z exempla res sapi-
entiores insup z timoratiōes esse debēt.
Proinde q̄ ad restitutiōes incertas tutior
est receptio. maxime dū superioris autori-
tas iuncta erit. Quāuis sit hoc in loco ali-
qd̄ monstro simile circa debētes restituere.
cum sciant quib; z qualiter. quos citi-
us induci videbis / dare centū titulo fun-
datiōis alicui⁹ / q̄s decem restituere. **A**deo
prona est vanitas diligere vanitatē. adeo
cor humanū pronū est q̄rere mendacium

Particula. liiij.
Rerum quia de p̄teritis nisi p̄ q̄n-
to faciunt ad cautelā futuroz / nō
est consiliū. Superest vnū inter cetera re-
mediū generale iam tactū. videlicet supio-
ris interpretatio. **P**ro futuris vero / sedula

z crebra recogitatio cū mutua collatiōe se-
niorū. vt deinceps ab omni specie mala
quantū possibile fuerit / semet abstineant
quoniā deus non eget fraudibus aut do-
lis nostris. vt vel colat crebrius. vel abun-
dantius suos altat. aut cultores hos vel
illos multiplicet / que multiplicatio non
magnificet leticiam. **S**ed dum facit de su-
perfluitate aut superogatione necessariā
obligatiōem / affert inquietāz sepe damna-
bilem sollicitudinē. contra p̄eassumptuz
verbū quasi pro themate. **N**olite solitari
esse. zc.

Particula .LV.

Ad damus ad p̄terita pro v̄teriori
doctrina de sollicitudine. qz p̄ria z
vera sollicitudo est querere regnū
dei et iusticiā eius. ac proinde iuxta petri
ammonitiōem. om̄ē sollicitudinē proij-
cere in deū. quoniā ipsi cura est de nobis
Attamē in querēdo regnū deiz iusticiam
eius. que aliter in regula monachali vide-
tur appellari opus dei opus diuini serui-
tij / multe se scrupulozū sollicitudines in-
gerunt. tres nominatim. **U**na quoniā af-
fligitur quādoq; supra vires corpus. **A**l-
tera qz remanet ariditas quedam mentis.
Tertia qz euagatio cordis compesci non
potest. ac exinde videt̄ omnis fructus per-
di vel peccatum cōmitti.

Particula. lvi.
In **T**erit hanc sollicitudinē scrupu-
losaz verbū beati **B**ern. de modo
psallendi. qui nō satis videt̄ ap̄d multos
explebilis. propter tres istas rōes. dicit ei
sic. **D**onco vos dilectissimi. pure semp
ac strēnue. diuinis itereffe laudib;. **S**trē-
nue quidē vt sicut reuerent / ita z alacriter
dño assistatis / non pigri / nō somnolenti
non oscitantes / non parcentes vocibus.
nō prescidentes verba dimidia. non in-
tegra transilientes. non fractis z remissis
vocibus muliebze quoddā balba de nare
sonantes / sed virili vt dignum est / et soni-
tu et affectu / voces sanctispiritus depro-
mentes. **P**ure vero / vt nil aliud dum psal-
litis q̄s quod psallitis cogiteris. **S**pirit⁹
enī sanctus / illa hora gratum non recipit
quicquid aliud q̄s debes. neglecto eo qd̄
debes obtuleris. **P**salmodiā nō multum
protraham⁹. sed rotunda z viua voce / can-
tem⁹. **D**et̄z z finē versus / simul itonem⁹

z simul dimittamus. punctū nullus teneat sed cito dimittat. post punctū bonā pau-
sam faciam? nullus ante alios incipere ni-
mis currere psumat. aut p' alios nimium
trahere vel punctū tenere. siml' cātem? siml'
pausam? semp in auscultādo. **Hec ille.**

Particula. lviij.

Constitemur expediēs esse? propt'
min' istructos et nimis literales
aliqua dicere. Et p'rio q' hec est exhortatō
nō pceptio. **H**oneo vos inq't. **S**z tñ aliq'
vident' asseri que diuinā obligatōem infi-
nuāt. vt illō. spūs enī scāis illa hora gra-
tū non recipit. zc. **I**n quo dicto difficul-
tas maior pender. qm̄ de nō parcendo vo-
cib' nec remittēdo. **S**tat q' corpali excu-
sar debilitas. **I**lla p'cipue que turbatiōez
capitis in lesionē iudicij rōnis affert. cui
piculo supiores tota vigilātia tenētur in
vniuersis z singulis occurrere. q' facto/nō
oportet in alia veratōe vel corpali numiū
pios esse. **S**z de labore z dolore z de vera-
tione corpali letari in spū. ppter mercedēz
quā vnusq'sq' recipiet f'm suū laborē / ad
quē homo nascit' sicut auis ad volatū

Particula. lvij.

Non parcetes inq't vocibus / certe
nō ideo suaderyocē clamozaz? **N**ō
talem quē venaz / q' cerebri / q' vitalium ru-
ptiua sit. **N**on deniq' comprehendit debili-
ores. **I**n qualiū numero scribens **Ben.**
sepe fuit ascriptus. **A**lioq'n tanta scribere
cū l' dicere / clamoz ille p'nuar' n̄ tulissz.

Particula. lix.

Huero de vocalis orōis attēōne
multi multa dixerūt multa sc̄pse-
runt. tentauit vero nostra sollicitu-
do / si posset hec difficultas / ad pauca cla-
raz resolui. **E**t occurrit nobis distinctio
talis. **S**unt in orōe vocali / tria. vnū p'
modū materie. aliud p' modū forme. terti-
um p' modū finis qui cū forma sepe coin-
cidit. **M**ateria orōnis / cōsistit in verbis.
Forma in sensu verbor' **F**inis in eleuatō-
ne mentis ad deū. **E**t hic finis duplex est
vn' fundatus conformiter ad sensum ver-
bor'. q' p't dici finis prim'. ali' est fundat'
vnicūq' p' diuersa / licz nō tria. **E**x q' disti-
ctōne eliciunt' propositōes que sequuntur

Particula. lx.

Materia orōis / cadit p'cipalr' sub
pcepto. sic q' orans absoluit. siue

co giter actualiter siue nō / siue vaget men-
te vel corp'e. dū pferat orōis verba. vel pfe-
rentes audiat. iuxta qualitatē orōis. **A**lio
quin nō esset salua om̄is caro. **E**t p' exem-
plis z explanatōe pceptoz' diuinor' vt de
ieiunio z honore parentū. que nō iō sunt
peccata si non fiant ex gratia. **S**i nō im-
pleatur semp intentio p'cipientis et finis
sicut alibi patet latior deductio. **S**ic enī
dicimus / q' agens opus penitentiāle p'p'
confessorē impositū. q'suis hoc fiat in pec-
cato / non tamē tenet' iterare. vt exēpli gra-
tia dare itez sex solidos. vel ieiunare. vel
orōnes certas repetere. verum est q' talis
satisfactio / nō est reconcilians deo propt'
impedimentū peccati. et tamen ratōe ope-
ris est adquitās hoc est ab obligatōe sol-
uēs. etsi nō sit deo recōcilians tñ agēs nō
ideo peccat. quāuis sit in peccato.

Particula. LXI.

Sensus orōis / nō cadit sub prece-
pto. vt recogitet semp v' intelliga-
tur. **P**atet de illitteratis z idiotis. **P**atet
de canticis in tubis z organis. **P**atet de
passibus obscurissimis canticorū maxi-
me prophetalū de quib' accipitur mysti-
ce q' tenebrosa aqua in nubibus aeris. et
iterum. **N**ubes z caligo in circūitu eius.
Patet insuper de multis scripturis habē-
tibus in superficie verba carnalia que pl'
incitarent recogitata / mentes imperfecto-
rum / ad lubricitatem (quia nondum spū-
ritualis sensus capaces sunt) q's ad spū-
tualem deuotōnem. **S**unt alie narratio-
nes quedā valde steriles in superficie lit-
terali / habentes tamen aliquid suauita-
tis spiritualis / si non apud illos. apō ta-
men alios pfectos qui forzi meditatione
sciunt fugere mel de petra. oleumq' de sa-
ro durissimo quales inueniuntur paucissi-
mi. **L**eteris vero / quid nisi fastidium vel
nauseam vel mentis ariditatem taliū dis-
cussio z ruminatō sola pferret vel afferret

Particula. lxij.

Propterea dicamus consequēter
z conformiter ad sanctū **Thomā**
et rationem / q' finis in oratione
p'ncipalis / est eleuatio mentis in deum
mediate vel immediate. directe vel indi-
recte. p'ncipalr' vel occasionatiue. **D**ras
vero qui non potest consequi finem istuz
per recogitatōem attentam sensuū orōis

De solitudine

particularis que profertur. et hoc propter aliquam ex causis tactis. qui tamen finis dicitur proximo et quasi proprius huic orationi. debet cum omni libertate spiritus et absque scrupulorum solitudine contentus esse si finis ultimum/meditationibus alijs consequatur. Felix si dicere posset. Oculi mei semper ad dominum. Meditationis cordis mei in conspectu tuo semper. Levavi oculos meos in montes unde veni. auxilium mihi. Felix si non datur ei contemplantum volare. si potest vel reperire vel more locustarum semet excutiendo vicissim saltus dare. **¶ Particula. lxxij.**

Omnino premissa cantandi. Berni. non repugnat huic propositioni. **¶ Particula. lxxij.** quia sic afficiens se ad deum per alias cogitationes non elicitur ab immediato sensu littere que canitur non facit aliud quam de neglecto eo quod debet. immo facit omnino quod debet conformiter ad finem a spiritu sancto prescriptum. **¶ Veritas est** quod ceteris paribus expediens est affectionem suam exercere iuxta litteram que profertur propter quantum oratio in speciali ratione. Una est scripturae veneratio. in qua spiritus sanctus semper loqui credendus est. Altera est particularior eruditio circa mysticos sub arido littere nucleo clausos sensus. Tertia est suavior assuefactio circa quotidianos carus. Quarta est maior stabilitio circa determinatos affectus quam circa vagos et iugiter novos. Addatur oratio que petat revelari sibi suavitatem mellis sensus in littere fauo lateris. et hoc per compassionem meditationis que proorsus non fiet nisi dederit deus puulis intellectum. sapiens thesaurum suum aque vive.

¶ Particula. lxxij

Dicitur plurimum profertur si prius ante tempus orationis fuerit cohibitio sensuum exteriorum quam dominus ianuis clausis dedit pacem et spiritus sanctum discipulis.

Sit insuper continua muscarum inutilium a facie cordis effugatio/manus fortis attentionis. Non ita tamen quando aliquis sit expediens nihil pendere suam importunitatem plures quam importunitatem eam abijcere conari. licet perditure sint ad horam suavitatem yngenti. Hoc confirmavit unum patrum exemplo de retentione veteri in pallio. aliter de catuli latratu. aliter de aucarum sibi lo. aliter de muliere litigante. aliter de riuo qui violentior fit/obice posito. aliter de cachinam tibi terrere pueros volentibus. aliter de blasphemie spiritum. aliter de pruritu curiositatis quod

non scalpando curas sed per rumusculos accedat. Est autem curiositas/studium ea sciendi que nos vel non decet vel non expediunt vel non edificant. Hanc compressit christus in apostolis die ascensionis. hanc in petro quere de statu Johis quod ad te ait. Unum sub hoc metro cohibebat se unum dicens. Clausus quod ad te. ita. quod tu. duc cor in alta. Fac opus in iunctum. deinde vacato tibi. **¶ Placuit ad confirmationem precedentium ponere per expressum verba sancti Thome super. iij. di. xv. materia de oratione. questione. ij. articulo. iij.**

¶ Particula. lxxij.

Attentio inquit in oratione potest esse triplex. Primo enim est attentio ad verba quod petimus. et ad petitionem ipsam. et ad ea que petitionem ipsam circumstant. sicut est necessitas pro qua petimus de qua rogatur. et alia huiusmodi. Et quod cumque harum attentionum assit non est reputanda inattenta oratio unum etiam illi qui non intelligunt petitionis verba/ad orationem attentio esse potest. Sed tamen ultima attentio est laudabilior quam secunda. et secunda quam prima. Et quod anima non potest esse vehementer attenta ad diversa. ideo prima attentio potest nocere ut minor sit orationis fructus si secunda evacuatur. vel secunda si tertia omnino tollatur. sed non e converso. Unum attentio contra accipiendum. id est ad aliquod trium predictorum non nocet. sed multum prodest. hec ibi.

¶ Particula. lxxij.

Primo circa finem opusculi possumus addere distinctiones magistras de attentione et devotione et affectioe que alibi seorsum notate sunt.

¶ Prima distinctio. xij. membrorum.

Devotio in oratione quandoque non admittit alias quascumque cogitationes nisi solius dei. et hoc est in presenti vita rarissimum. ubi vix hora vel dimidia sit in celo mentis silentium.

¶ Secunda. Devotio quandoque recipit alias cogitationes. sed pertinentes et ordinatas. et solum tales. et hoc est rarum et bonum.

¶ Tertia. Devotio recipit cogitationes impertinentes et quasi superfluas. et hoc est quotidianum.

¶ Quarta. Devotio recipit contrarias et adversas cogitationes. ut sunt vitiorum. et hoc periculosum.

¶ Quinta. Cogitationum impertinentium una quandoque est vehementis et suffocans actualis devotioem. sed non auferens virtuales nec habituales nec vocem. et hoc potest esse virtutis exercitium.

Sexta Alia vehemens est tollens vir-
tualem deuotionem. sic q̄ iā virtus deuotō
nis nō imperat aut cōtinuat oratōez. sed
consuetudo vel alia ratio. z hec nō neces-
sario tollit laudem ab oratione.

Septima Alia est cogitatio vel affe-
ctio quasi fluctuans / q̄ nec excedit z suffo-
cat deuotionem. nec exceditur totaliter ab
ea. z hec stat cum laude

Octaua Alia est leuis z v̄to filis li-
cet videat importuna sed sup̄at aut p̄tēni-
tur. z hec nō tollit laudē sed exercet mētē.

Nonā Cogitationū cōtrariāz. vna
est absolutez directe contraria qua scilicet
orans detestatur orare z deuotōem habe-
re. s̄ timore discipline prosequit̄. hec om-
nino vituperabilis.

Decima Alia qua orās habet displi-
centiā conditionalem / sic q̄ non orar̄z ni-
si si vouisset. non tamē detestatur se vouisse s̄
placet. z hec est sufficiens atq̄ laudabilis
licet non excellens. z habet deuotōem ha-
bitualem z originalem.

Undecima Alia est viciosa circa pec-
cata / alia vt propter cōmōtōem ire vel ille-
cebre. que nō displicet nec acceptat cōsen-
sine / licet velit nolit homo sentiat z hec p̄t
esse materia virtutis exercende. z ad expul-
sionē expediret quandoq̄z magis niti q̄
ad oratōis continuatōem.

Duodecima Alia viciosa criminali-
ter / cui non sufficiēter resistit. s̄ ei vere vel
interpretatiue cōsentit. z hec est dānabilis.

Quis at dicat verus / q̄s interpretatiue. alii
bi dictū ē. Cōsentire siquē d̄r aliq̄s malo
dā nō fecit qd̄ in se est neq̄ facit vt vitetur

Subiungit̄ alia distinctio de attentō-
ne / sub triplicitate multiplici.

Prima triplicitas

Attentio ōois
triplex est.
Recta habens aliō ob-
iectum q̄ se.
Reflexa habēs pro ob-
iecto se
coniūcta recipiēs ali-
as q̄ se:

Secunda

Attentio ōo-
nis recta tri-
plex
General. vt quia vult
orare tota die.
Specialis / vt qz vult
talem orationē dicere
Individualis qz vult
particulis singulis in-
tendere.

Sic de affectōe posset esse distinctio.

Tertia

Attentio orationis quolibet modō-
rum mox dictorum triplex // Actualis cu-
ius actus inest / mouens immediate. Vir-
tualis cuius virt̄ inest / mouens actu ces-
sante. Habitualis vel aptitudinalis cu-
ius solus habitus inest non sufficiens id
mouere.

Quarta

Attentio ōois
recta et simplex
rursus triplex
Circa sola verba qua-
si materiam.
Circa solum sensum q̄
si formam
Circa solum deum q̄
si finem.

Quinta

Attentio orōis re-
flexa sicut z recta
triplex
Generalis
Specialis
Individualis vt su-
pra

Sexta

Attentio orōis re-
flexa quocūq̄z mo-
dozū triplex
Actualis
Virtualis vt sup̄.
Habitualis

Septima (ue

Attentio orōis
recta z coniūcta
seu mixta triplex
Circa contraria positi-
ue.
Circa opposita priua-
tiue.
Circa velut indifferen-
tia ad vtrumq̄z

Octaua

Attentio mixta
circa positiue
p̄ria triplex
Consentiens.
Dissentiens.
Pigra vel dormitans
siue sint a carne vel mū-
do vel demone / talia cō-
traria.

Nonā

Attentio mixta
consentiēs con-
trarijs / triplex
Absolute voluntaria.
Conditionaliter volū-
taria / quia renititur s̄
vincitur
Interpretatiue volun-
taria / quia tenetur esse
vigil z non est.

Decima

Attentio pri-
uatiue oppo-
sita / triplex
Tollens omnem circa
verbum z sensum z deū
recogitationem.
Tollens duo p̄missoz
z non verbum.
Tollēs t̄mō vnū sen-
sum. s. vel verbū vt deū

De solitudine ecclesiasticorū

Undecima **A**ttentio iuncta velut in differens/triplex Totaliter interrupta actu virtute et habitu. Partialiter interrupta solo actu et virtute. Partialiter interrupta solo actu. non virtute nec habitu.

Duodecima **A**ttentio orōnis qualiscunq; triplex scilicet quod oratio est Obligatoria sub pena peccati mortalis. Obligatoria solo consilio bone equitatis. Obligatoria solius causa societatis ut dū quis tenetur non orare vocaliter sed orantē attendere.

Tredecima **A**ttentio orōnis mixta interrupte/triplex quāque per unā aut tres dies vel mensem ex consuetudine. patet in peregrino. Per magnas moras sine renisu fortis vel frequenti. Per morulas cum renisu quasi per saltum animi crebrius contra muscas cogitationum importunas.

Decimaquarta **A**ttentio orōis abigentis has muscas triplex Quedā impossibilis et vana et cōturbatiua Quedam difficilis nec pro tunc quāque necessaria Quedā facilis licet importuna tamē meritoria

Decimaquinta **A**ttentio quilibet pmissarū sub debito triplex. Circa verbū bonarū necessaria sit ut dicat a se vel socio. Circa verbum et sensum beneplacēs. Circa verbum sensum et deum perfecta. Et si les fieri possunt distinctōnes de affectōne qui dicitur officio quedam.

Decimasexta **A**ttentio quilibet premissarū triplex. Habitualis bona dū manet in attentōe ex decē annis non criminaliter interrupta. Virtualis melior dū manet in opatōe. Actualis optima ceteris paribus dū manet in toto homine toto corde tota anima tota mente tota virtute.

Decimasextima **A**ttentio reflexa in bonū triplex. Facilis in cōtemplatiuo et spūali quod volat libero velut celo Difficilis in meditatiuo et rationali qui nititur sursum repēdo Vagavel inutilis in solo animi mali qui serpit in humo.

Decima octava **A**ttentio reflexa in bonum triplex. Rarissima primo modo tam duratōne quāque visitatōne. Rara secundo modo nec semper necessaria vel cauta in vocali oratōne. Quasi nulla tertio modo et sufficit quod cuius a sine hierim talis ambulet In simplicitate quasi vitula effraym docta diligere triturā. atque muscas acres cogitationū quantū valet toleret. nec ita velit abigere per impatientiā quod fessorem su

um spiritū sanctū deiciat.

Decimanona **A**ttentio reflectens se super attentōne preteritā in verbis orationis vocalis in se vel cum socio/triplex. Una que vehementer estimat verba non protulisse. Alia que istud timet velut ad vitium quod. Tertia que vehementius opinatur se dixisse vel alium secum quod omisisse.

Vicesima **A**ttentio reflexa iudicās. Primo modo compellit ad repetitionem vel penitentiā. secus de non attentione circa sensum vel deū. Secundo modo suadet repetitionem et aliquādo compellit pro oportunitate habitā. Tertio modo dissuadet repetitionem potius quod impellat. et hoc propter innatā mentis euagatōem que non recordat facilliter eorū circa que non actu reflectitur sicut nec oportet

Exhortatio conclu

Attendite vobis igitur et attentioni vestre in oratōibus debitis. **Ecclesiastici** vos precipue patres et fratres celestini quorū intuitu res hac agitur. **Attendite** cum pia solitudine que prauā expellat tanquā clauus clauū **Attendite** ut sciat vniquisque donum dei non plus nec minus sapiens quod oportet. et hoc utique non poterit facilliter summari cum prauū sit cor hominis et in scrutabile nisi sermo dei viuus et efficacis assit. **Discretor** cogitationū et intentionū cordis nostri. quod ut fiat orādus est et in ipm iactandus noster cogitatus. ut tandem verbis aplicis concludamus. **Nihil solliciti sitis.** sed in omni oratōne cū gratia et actione petitiones vestre innotescant apud deū. **Et** pax dei que recuperat oēm sensum custodiat corda vestra et intelligentias vestras in christo Iesu domino nostro. Amen. **Finit**

Cōsideratōes. XII

ciusdē pro volentibus condere testamentū

Consideratio prima

Batus ille seruus. quē cum venerit dominus et pulsauerit ianuā eius/ inuenerit vigilante. **Sic** vigilabat quod dicebat. **Velox** est depositio tabernaculi mei **Et** alter **Anima** mea in manibus meis semper **Quales** preterea sunt qui mortē hūnt in desiderio. et vitam in patientia.

Consideratio secunda

Uigilat ille seruus / qui cogitat quid die
quod spūs su⁹ redeat ad dñm qui dedit illū
p̄ integrā penitentiā. Qui preterea nō ne
gligit ecclīasticā sepulturā. Qui deniq; n̄
omittit ordinarē bonoz suoz abūdantiā.
Quā i istis trib⁹ consistere testm̄ reputam⁹.

Consideratio .III.

Uigilans seru⁹ licet principalit̄ intēdere
debeat de spū suo ⁊ de corp⁹ plusq; de ex
teriori possessione. Nihilomin⁹ exterioris
possessiois dispositō multū facit ad hoc
q; spūs redeat liber ad dñm q̄ dedit illum.
Sic etiā dixisse fertur tēpe nostro quidā
nobilis moriēs / q̄ postq; interrogauit si
tpalia sua fuerāt oīa bñ disposita solutis
soluendis. Et rñ sum eēt ita eē. Couersus
ad dñm dixit. Ecce dñe sum positus extra
man⁹ hoīm. In ma. tu. cōmen. spiri. meū.

Consideratio .IIII.

Uigilans igit seruus / q̄lia considerare
debeat circa dispositōnem bonoz t̄paliū
suoz maxime dū diuitijs abundans est ⁊
hereditib⁹ caret / annorem. Et in primis
recogitet illō. Vniēs viuēs ipse cōfitebit̄
tibi. Et q; in nullo maiore de distributōe
bonoz suoz q; in seipso gerere d; fiduci
am. Quia rursus meritū sibi maius inde
certiusq; resultat. Equadit deniq; rapaci
tatē tyrannicā aliquoz qui solent p̄ mor
tē diuitū / causas cōfingere cōfiscationū
aut de facto tollūt illa que nō fuerūt in tu
tissimis manib⁹ collocata. Nimirū q; nō
nunq; insidiant viuentib⁹ vt ipsoz diri
pian facultates ex fama diuulgatis. Vñ
consurrexit illō horridū. Multi prop̄ di
uitias perierūt. Dicebat vn⁹ ex prudenti
bus seculi. Nollē habere centū mille fran
cos. si sup hoc esse deberent fame per mū
dum. Multos certe saluauit inter medi
as tempestates / estimatio paup̄tatis que
nihil persequentibus affert vtilitatis.

Consideratio .V.

Testaturus añ oīa habeat gloriā dei p̄
oculis suis. nō vanitatē seculi. nō memo
riā nominis protinus morituri. Memi
nerit semp apli dicentis. Omnia in glo
riam dei facite. Et illud psal. Non nobis
dñe non nobis. sed nomini tuo da glam.

Consideratio .VI.

Testaturus / ex isto principio cōsideret
nō q; vtili⁹ sit reipublice seu bono cōi dñi
ordinat de reb⁹ suis. s; q; insup ceder am
plius ad honorē dei. ⁊ cultus christiani.

Consideratio .VII.

Testaturus exinde cōsideret. q; reparō
seu restauratio vel cōtinuatio rez. iā insti
tutaz p̄ alios in collegijs. in cenobijs. in
ecclīijs. in parochijs. in edificijs. pl⁹ ce
deret ad honorē dei ⁊ vtilitatē populi cū
minoribus expensis. q; noue fundatiōes
nomine proprio seu titulo faciendē.

Consideratio .VIII.

Testaturus aduertat qm̄ deus q̄ pugil
lo cōtinet celum ⁊ terrā / sciet ponderare /
quid ⁊ quanti offerat ⁊ de q̄nto. Quēad
modū quidā sanctoz patz rñdit cuidam
nobili matrone. ccc. solidos offerenti. et
ingerenti respicere quanti essent. Quem
admodū preterea diffiniuit christus de
paup̄cula offerenti duo minuta.

Consideratio .IX.

Consideret testator si vult fundare col
legia vel prioratus aut hospitalia. q; ex ta
lib⁹ modicis ⁊ imp̄fectis fundatōib⁹ / plu
ra sequuntur in cōmoda. sicut exp̄tū est i re
ligiōib⁹ varijs. ⁊ noiatim in collegijs stu
dij parisiē. Veli⁹ enī regūtur. continu
antur ⁊ p̄manent cōmunicates magne q;
modice. Sit ḡ in monasterijs. sit in alijs
collegijs ecclesiārum vel studiorum.

Consideratio .X.

Consideret testator si liberos habet di
stribuendos. qualr ⁊ q̄bz quō distribuet
iuxta q̄litatē recipiētū. aut cōmitra: distri
butōz seu rēditōz si op⁹ est / illis de q̄bz cō
fidit. quatenus vno (sicut dicitur) ictu se
expediat.

Consideratio .XI.

Consideret testator iuxta rez consiliū
euangelicū xp̄i. Si vult edificare domū
aliq̄ā quomodo perficiat eā. quia multi
conati sunt facere nouas fundatiōes. qui
tot exposuerūt in domicilijs edificādis /
q; pro habitatur⁹ nihil relictū est nec edi
ficia p̄fecta sunt.

Consideratio .XII

Epistola super testamēto librorū

Cōsideret ad extremū testator. qm̄ de bonoz nostroz nō indiget faciet ipse nutrire paupes. faciet ecclesias. faciet collegia faciet monasteria. faciet cōuentus hospitalia quando ⁊ quō et vbi placuerit ei. et nō gloriē ante ipm̄ stulta p̄sumptio oīs carnis. Vult nihilominus ⁊ dignat̄ q̄ coadiutores eius sim⁹. ad vtilitatem nō suam sed nostrā. **Explicit.**

2. Sequitur epistola eiusdem sup testamento librorū suozum ad celestinos in auinione

Venerabilibz patribz ⁊ fratribz celestinis Jo. de gerson Sacerdos sacre theologie p̄fessor. gratia ⁊ pax. **T**hesaurizate vobis thesauros ī celo dicit celestis noster doctor x̄ps. Est at̄ sapientia thesaur⁹ īfinit⁹ hoībuz. quo q̄ vñ sunt p̄cipies effecti sunt amicitie illius. Representāt hanc sapientiā ⁊ docent instrumentali ter libri sacri. **P**ropterea dī sposui ī senectute mea thesaurizare iuxta paupraculam meā de libris salutaribus. **V**isum ē autē mihi q̄modi⁹ in celestinis velut in q̄busdam celis aut celestibz habitaculis thesaurū hunc reponere. maxime quia duos in illa religiōe germanos habui p̄fessos. **S**uscipiat igit̄. positū meum cū bona gratia deuotio vestra patres ⁊ fratres carissimi re voceqz celestes. Sit thesaurus iste periguus dum venerat ad manus vestras custodiēdus in sacro conuentu vestro apud auinionē. non quidē alienādus. sed nec prorsus abscondēdus immo cōicandus hinc ⁊ inde. prout sup̄ioris industria iudicabit. Ita tamē q̄ semper tandē recolligant̄ sub p̄pria clauē. vel armariolo ad hoc ipsum specialiter instituto. **D**eniqz nomina librorū ⁊ tractatū tam ab alijs quā a me cōpositorū. dispo sui colligere in speciali scedula dño concedente. ad quē effundite preces pro mea finali salute in gratia ⁊ gloria sempiterna. **S**criptū lugd. anno gratie. i. 428. in nouembri. anno eratis diez vite peregrinationis mee qui p̄i sunt ⁊ mali sexagesimo quito ⁊ incipiet. 66. ann⁹ die. xiiij. de cembriis. festo sancti nicasij Remēsis quā natus sum ⁊ renatus in dño Ihu x̄po in quo det idem ipse. nos omnes bene mori. Amen. **Explicit.**

Epistola eiusdem

ad carthusiēses. sup acceleratōe suffragiorum sibi post obitū eius oblatorum.

Acire vobis amicos. Docet h̄ amator hoīm Ihus / subdens causam finalē / vt inquit recipiant vos in eterna tabernacula

Causam vero materialē tāgit esse māmonā iniquitatē nō quin illa sit potior q̄ de materia venit eq̄tatis q̄lis est caritas grauita / q̄lem vos honorādī patres ⁊ dñi / cōcedere placuit pridē mihi vilico inutili q̄ fodere nō valeo. sed certe mendicare non erubescō cū illo qui dicit. ego autē mēdīcus suum ⁊ paup. Est itaqz mihi p̄copia p̄ diuitijs ⁊ opibus / spūalis mendicitas prout dudū sorozibz scribens late satis exposui. **A**t quoniā posuit in mendicitatis mee sacculo. Immo sacco p̄maximo ⁊ inani largitōne liberalē ⁊ grandē de participatōe bonoz spūaliū preciosi p̄diuitijsqz ordinis vestri / benevolentissima caritas vestra. venit in cor meū fiducia petēdi qualēcunqz acceleratōnem me viuentē suffragioz illoz / que post obitū sunt oblata. **D**ouet me p̄sideratō p̄cipua q̄tin⁹ impetrēt spiritalia amici / viueret mori me in gratia dei. Non qn̄ ozetur deus / vt transeat a me calix purgatorie penalitatis. si possibile est fm̄ ordinē diuine voluntatis sed qz plane mihi gratia dei si comitef vram ⁊ obitū meū q̄ deficiente / nulla esset ulterius redēptio. **D**ouet altera cōsideratio / quia videt̄ facili⁹ p̄ patribz ⁊ dñis paulatiua quasi p̄ temp⁹ ⁊ tpa distributō suffragioz / q̄s statim post obitū cōtinuata solutio. **D**eniqz iustoz assidua dep̄catō. p̄derit spero mihi ad meritū p̄prium cumulandū in via / qualr esse non poterit extraviā / que meriti nullius statū habz.

Rogo igit̄ patres ⁊ in x̄po frēs carissimī / vt caritas vestra me magis ac magis abundet / vt in eterna tabernacula / vobiscum recipiar fiat fiat. **S**criptū lug.

Vester alūnus in x̄po Johā. de gerson theologie p̄fessor indignus ⁊ parisiēn cācellarius. **¶ Finit.**

De anniuersario

quod sibi fieri p̄curauit in ecclesia sc̄i pauli lugduni gallie vbi sepult⁹ iacet. reptū